

20 yılda 3 milyon hektar tarım arazisi yok oldu

Türkiye, tarım ülkesi olma özelliğini kaybedebilir. Son 20 yılda 3 milyon hektar verimli tarım arazisi amacı dışında kullanıldığı için yok oldu. Uzmanlar, alternatif alan varken işlenebilir arazilerin tahrip edilmesinin savurganlık olduğunu belirtiyor. Tarım arazileri en çok sanayi, konut, turizm, madencilik ve ulaştırma amaçlı kullanılıyor. Türkiye'deki verimli tarım arazileri; göç, konut ihtiyacının artması ve miras yoluyla bölünme sebebiyle giderek azalıyor. Türkiye'nin 20 yılda 3 milyon hektar tarım alanını kaybettiğini söyleyen tarım makineleri üreticisi LandForce'un Yönetim Kurulu Başkanı Cevat Kır, sadece son 20 yılda ülkedeki verimli tarım arazilerinin 26,83 milyon hektardan 23,81 milyon hektara gerilediğini belirtti.

Verimli tarım arazilerinin organize sanayi bölgesi ya da rezidansa dönüştürüldüğü, meyve bahçelerinin ise yazlık olduğunu belirten Kır, son dönemde tarım arazilerinin giderek hedef haline geldiği görüşünde. Tarım arazilerinin giderek yerleşim alanına dönüştürüldüğünü ve çevre yollarının verimli arazilerden geçtiğine dikkat çeken Kır, kıyı kesimlerinde turizmin gelişmesi sonucu artmaya başlayan yapılaşmanın da verimli tarım arazilerini yoğun tahribata uğrattığını belirtiyor.

Hem sanayileşme hem kentleşme ve turizm için alternatif alanlar mevcutken, işlenebilir nitelikteki tarım arazilerinin tarım dışı amaçlar için kullanılmasının büyük bir savurganlık olduğunu söyleyen Cevat Kır, arazilerin tarım dışı kullanımının özellikle Çukurova, Gediz, Menderes, Tarsus ovaları, İzmir, Bursa, Antalya, Mersin, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Trakya'da yaygın olduğunu kaydetti. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından kayıt altına alınan, 2011 yılı 81 il değerlerine göre, tarım arazilerinde en fazla amaç dışı kullanımı oransal olarak sanayi amaçlı kullanım oluşturmakta bunu sırasıyla konut, turizm, madencilik ve ulaştırma amaçlı kullanımlar takip ediyor.

Türkiye'nin 76,96 milyon hektar karasal alanıyla Avrupa'da Rusya'nın ardından en geniş karasal alana sahip ikinci ülke olduğunu söyleyen Kır, "Birinci ve ikinci sınıf tarım toprağımız yetersiz. 5,1 milyon hektar her türlü tarıma ve işlemeye elverişli birinci sınıf, 6,7 milyon hektar da işlemeli tarıma orta elverişli ikinci sınıf tarım toprağımız var." dedi. Tarım alanlarının şehirleşmesi ve sanayi tesislerine dönüştürülmesinin, tarım alanlarının azalmasındaki en büyük neden olduğunu vurgulayan Kır, birinci sınıf sulamaya uygun tarım arazileri imara açılarak, sanayi ve yerleşim yerleri yapıldığını söyledi. Kır, ayrıca, kıyılarda meyve bahçelerinin yerlerine yazlıklar inşa edildiğini ve verimli tarım arazilerinin yerlerine ise OSB ya da rezidans yapıldığını vurguladı.

Son yıllarda tarım alanlarının daha fazla gelir getirmesi ve sanayi,

şehirleşme, ulaşım gibi ihtiyaçların giderilmesi için kullanıldığını anlatan Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Şemsi Bayraktar, iklimin değişmesiyle de bu alanların özelliklerini yitirdiğini ve tarımda kullanılamaz hale geldiğini anlattı. Toprak ile çevre arasında çok hassas bir denge bulunduğunu söyleyen Bayraktar, genel olarak tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı sonucu toprak varlığının azalması, hem ekonomik ve sosyolojik olarak hem de evrensel açıdan önemli bir sorun olduğunu vurguladı.

Ülkemizde sanayinin, çoğunlukla iyi nitelikli üretken araziler üzerinde kurulduğunu ifade eden Bayraktar, endüstriyel kuruluşların çevresindeki şehirleşme olgusu geliştikçe üstün vasıflı tarım arazileri azalmış ve niteliklerinin bozulmasına neden olduğunu ve geri dönüşümü olmayacak şekilde elden çıktığını söyledi. "Türkiye sanayi ülkesidir fakat aynı zamanda Türkiye doğuştan bir tarım ülkesidir." diyen Bayraktar, "Tacrübelerimiz de göstermiştir ki, ekonomik kriz zamanlarında can simidi her zaman 'tarım' olmuştur. Zaten ABD, Kanada, Avustralya, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda gibi ülkeler hem dünyanın en ileri sanayi ülkeleri olmalarının yanı sıra tarımda da başta gelmektedirler. Türkiye de böyle olmalıdır." şeklinde konuştu. Bayraktar, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı ile tarım ve gıda ürünleri üretiminin düştüğünü, gelirin artmasıyla hayvansal kaynaklı gıda tüketiminin arttığını ve ortaya çıkan tahıl ihtiyacının karşılanması için ise ithal etme yoluna gidildiğini anlattı. Japonya'nın son yıllarda tahıl ihtiyacının yüzde 70'ini ithal eder duruma geldiğini anlatan Bayraktar, Çin'de de benzer bir durum olduğunu, hızlanan sanayileşmeyle birlikte tarım arazilerinin amaç dışı kullanıldığını söyledi.

17 milyar liralık ekonomik kayıp

Türkiye'de tarım arazilerinin küçük, dağınık ve parçalı bir yapıya sahip olduğunu hatırlatan Bayraktar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yaptığı hesaplamalara göre; tarım arazilerinin küçük, parçalı ve dağınık olmasından kaynaklanan toplam ekonomik kaybın 17 milyar lirayı bulduğunu söyledi. Çözüm önerisi sunan Bayraktar, ilk önce yapılması gerekenin parçalanmanın önüne yasal olarak geçilmesi sonrasında parçalı arazilerin toplulaştırma yapılarak geri kazanılması gerektiğini vurguladı.

2014-06-29

Muhabir: ÜSAME ÜNAL